

3ª. Act. DRETS LABORALS EN ZPE(ALS PAÏSOS DEL SUD)

Les ZPE no són espais per on transiten els articles sinó on es fabriquen i on, a més,

no es paguen gravàmens d'importació i exportació i, sovint, tampoc pels ingressos ni la propietat (...)

Hi ha 52 zones econòmiques només a Filipines, que donen treball a 459 mil persones en un lloc que el 1986 només es comptabilitzaven 23 mil treballadors i, fins el 1994, 229 mil. La zona econòmica major és Xina, on els càlculs més conservadors estimen que hi ha 18 milions de persones que treballen a 124 zones de processament d'exportacions. L'Organització Internacional del Treball diu que hi ha almenys 850 ZPE a tot el món, però que la xifra probable arriba més aviat a les mil, que s'estenen a 70 països i que ocupen al voltant de 27 milions d'obrers.

L'Organització Mundial del Comerç calcula que el volum de negocis d'aquestes zones oscil·la entre 200 i 250 mil milions de dòlars. La quantitat de fàbriques que s'allotgen a aquests parcs industrials també està augmentat. De fet, les fàbriques de les zones lliures que hi ha a la frontera de Mèxic i EUA –que en s'anomenen maquiladores- són, potser, les úniques estructures que proliferen amb tanta rapidesa com les tendes Wal-Mart: el 1985 hi havia 789 maquiladores, el 1995 eren 2.747 i cap al 1997 ascendien a 3.508, que ocupaven uns 900 obrers.

Independentment del país on es troben les ZPE, les condicions dels treballadors tenen una sorprenent similitud: la jornada laboral és llarga; fins a les 14 hores a Sri Lanka, 12 a Indonèsia, 16 a Xina del Sud i 12 a Filipines. La gran majoria del personal està format per dones, sempre jòvens i que treballen per a subcontractistes de Corea, Taiwan o Hong Kong. Els contractistes reben comandes d'empreses dels EUA, Gran Bretanya, Japó, Alemanya o Canadà. La gestió del personal és del tipus militar, els supervisors són, sovint, arbitrats, els sous estan per davall del nivell de supervivència i el treball és poc qualificat i tediós. (...) Aquests reductes d'indústria

pura s'oculten darrere d'un mant de transitoritat; els contractes van i vénen sense avís previ; els treballadors són predominantment immigrants, allunyats dels seus llocs naturals i amb poques relacions amb les ciutats o les províncies on es troben les zones; el treball és a curt termini i, sovint, no es renova. (...) les autoritats consideren que les condicions de treball a les fàbriques d'articles d'exportació és una qüestió de política exterior comercial i no de drets laborals. I com el govern va atraure els inversors estrangers prometent-los una mà d'obra dòcil i barata, vol complir la seua promesa. Per açò, els funcionaris del departament de treball tanquen els ulls devers

les il·legalitats que es duen a terme a la zona i, fins i tot, col·laboren amb elles.

A moltes de les fàbriques de la zona imperen les normes que violen sistemàticament les lleis laborals filipines. Alguns empresaris, per exemple, tanquen amb clau les latrines excepte durant els dos descansos de quinze minuts, quan tots els treballadors han de marcar l'eixida i l'entrada perquè la direcció pugua vigilar el seu temps productiu.

Les costureres d'una fàbrica on es confecciona roba per a The Gap, Guess i Old Navy em van dir que, de vegades, es veuen obligades a orinar en bosses de plàstic, a sota de les màquines. Està prohibit parlar i, a la fàbrica d'articles electrònics Ju Young, també somriure. Per suposat, els sindicats estan prohibits. Les fàbriques no paguen les quotes socials dels seus treballadors i els exigeixen "donacions" per a iniciatives com l'adquisició de material de neteja. A una que fabrica pantalles d'ordinadors per a IBM, les hores extraordinàries no es paguen amb diners, sinó amb donuts i bolígrafs. (...) La ventilació és dolenta i els elements de seguretat escassos. I, després, està la qüestió dels salaris. (...) De manera que, encara que alguns dels treballadors de la zona guanyen el salari mínim, la majoria cobren menys.

(Klein, N. No logo. Barcelona: paidós, 2001, pág 248-256)

DECÀLEG DELS DRETS LABORALS FONAMENTALS:

- 1r. Ocupació.
- 2n. Salari suficient.
- 3r. Condicions de treball satisfactòries.
- 4t. Llibertat sindical.
- 5é. Organització i contractació col·lectiva.
- 6é. Respecte a l'edat mínima per a treballar.
- 7é. Prohibició de qualsevol discriminació al treball per la raça, el gènere, la religió o l'opinió política.
- 8é. Garanties per maternitat per a totes les treballadores.
- 9é. Prohibició del treball forçós.
- 10é. Dret a una justícia laboral.

Anunci del govern de Filipines a premsa de negocis estrangera

"PER ATRAURE EMPRESES com la seua, hem destruït muntanyes, netejat jungles, assecat pantans, desviat rius. Hem mogut ciutats per construir al seu lloc centrals elèctriques, dics, carreteres. Tot per facilitar els seus negocis ací. I hem fet més...molt més."

Foto: J. Maillard/OIT

Qüestions:

- 1. Recull en una columna les condicions de treball de les ZPE. Posa en altra columna els drets laborals que es violen.**
- 2. Per què creus que hi existeixen les ZPE? Per què aqueix treball no es fa a EUA, Japó, Alemanya, etc.?**
- 3. Mira les etiquetes de fabricació de la teua roba i de les teues sabates. On s'han fet? Hi ha relació entre el seu preu i les condicions en què es van elaborar?**
- 4. Què diferencia a aquest text de l'anterior?**